

Friværddi for pengeinstitutter

Ligesom husejere har pengeinstitutter en form for friværddi. Det er forskellen mellem den kapital, pengeinstituttets rent faktisk har på kistebunden (solvensen), og det af pengeinstituttet selv beregnede kapitalbehov (det såkaldte individuelle solvensbehov). Omfanget af overskydende kapital er langt mere interessant end selve tallet for det individuelle kapitalbehov.

> Af underdirektør Søren Mølgård, Lokale Pengeinstitutter

Et pengeinstitut skal i henhold til lovgivningen altid have en vis mængde kapital målt i forhold dets forretningsomfang. Dette nøgletal kaldes solvensprocenten og skal til enhver tid som minimum udgøre 8 procent. Solvensprocenten tager ikke altid højde for alle risici, herunder de risici, der kan opstå under en alvorlig økonomisk krise. I en situation som den nuværende hvor landet er i en udpræget lavkonjunktur, vil mange pengeinstitutter derfor have brug for en kapital – et solvensbehov – der overstiger de 8 procent.

Siden 2005 har danske pengeinstitutter skullet opgøre deres såkaldte individuelle solvensbehov, som er et udtryk for, hvor meget kapital pengeinstituttet skal have for at kunne modstå de værste tænkelige risici. Med andre ord kan tallet – hvis det sættes ind i den rigtige sammenhæng – være med til at fortælle noget om det enkelte pengeinstituts kapitalmæssige polstring og sundhedstilstand.

Tallet for pengeinstitutternes individuelle solvensbehov skal nu offentliggøres. Det vedtog Folketinget i slutningen af 2008, hvor finanskrisen var på sit højeste. Første gang bliver i forbindelse med fremlæggelsen af årsregnskabet for 2009. Danmark er foreløbigt det eneste land, hvor pengeinstitutterne har pligt til at offentliggøre dette tal.

Tanken er, at offentligheden derved vil få større indblik i pengeinstitutternes aktuelle situation, og det er i princippet et udmærket udgangspunkt. Spørgsmålet er imidlertid, hvor meget man i virkeligheden kan få at vide om det enkelte pengeinstitut blot ved at se på solvensbehovet. I hvert fald egner tallet sig slet ikke til at sammenligne på tværs – altså mellem pengeinstitutterne. Dette er da også en af grundene til, at man ikke har valgt at kræve tallet offentliggjort i andre lande.

Se på friværddien

Opgørelsen af solvensbehovet er en meget kompleks proces, og institutterne har hver sin måde at gøre det op på. Derfor giver tallet i sig selv ikke et retvisende billede af den situation, som pengeinstituttet befinder sig i, herunder den strategi, det arbejder efter, og dets udsigter for fremtiden.

Hvis det overhovedet skal give mening at foretage sammenligninger mellem pengeinstitutterne, skal solvensbehovet som minimum holdes op mod pengeinstituttets faktiske solvens. Det afgørende er nemlig ikke størrelsen af solvensbehovet, men derimod hvor meget "luft", der er fra solvensbe-

hovet til den faktiske solvens. Det man lidt populært sagt kan kalde pengeinstituttets "kapitalmæssige friværddi".

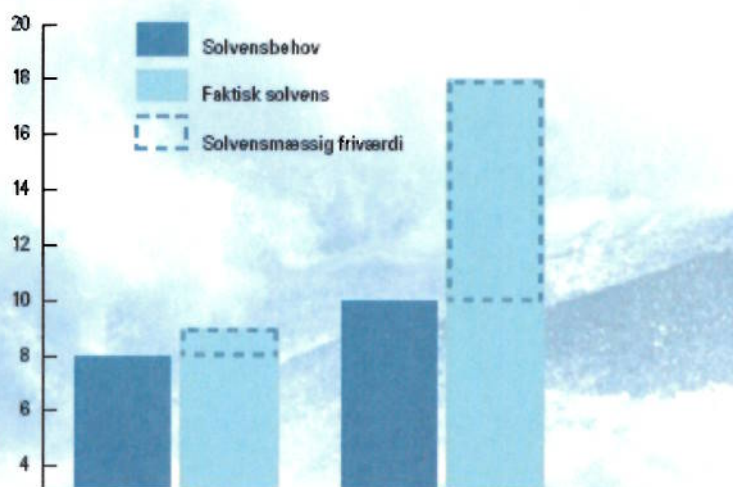
Når der overhovedet kan fastsættes et tal som det individuelle solvensbehov, er det udtryk for, at alle risici i pengeinstitutterne nøje overvåges. Det sker med jævne mellemrum fra myndighedernes side, men mindst lige så vigtigt, så sker det hele tiden fra pengeinstitutternes egen side.

Det er en meget vigtig del af det at drive pengeinstitut konstant at vurdere, hvor meget kapital, pengeinstituttet har brug for. Det sker blandt andet i forhold til de planer, pengeinstituttet har, og i forhold til hvor store risici, der er på de beleb, det har lånt ud, samt på pengeinstituttets værdipapirbeholdning med mere.

Nogle af de metoder, der bruges for at vurdere, om kapitalen er tilstrækkelig, er såkaldte stress-test, der har til formål at beregne, hvordan pengeinstituttet vil klare sig i forskellige ekstreme situationer som for eksempel, hvis der er usædvanligt store tab på de ydede lån, hvis renten ændrer sig meget, hvis aktiemarkederne går i sort, og hvis det i det hele taget går skidt med økonomien.

Blandt andet på baggrund af disse vurderinger fastsætter pengeinstituttet, hvor meget kapital det behøver for at være på den sikre side. Selv hvis der skulle opstå en "100-års krise" på de internationale finansmarkeder som den, vi har været vidne til de seneste par år.

"Århundredets storm" har raset og for at blive i billedsproget "holdt digerne" med ganske få undtagelser for de danske pengeinstitutter. Og som professor Caspar Rose fra Handelshøjskolen i København fremhæver i interviewet med ham på side 22-23, er det en god indikator for, at vi generelt set har en sund pengeinstitutsektor herhjemme. ■

Hvis et pengeinstitut har opgjort solvensbehovet til 8, mens den reelle solvens er 9, har det kun begrænset fri kapital. Et andet pengeinstitut kan have opgjort solvensbehovet til 12, mens den faktiske solvens er 18. På trods af det lidt højere opgjorte solvensbehov har dette pengeinstitut en langt større kapitalbuffer og dermed en større friværddi.